

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem soseski (Knabensaminar). — Določniki tiskovnega društva objavajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 6 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za omanila se plačuje od navadnih vrtilcev, če se natiano onkrat 3 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers!

Das k. k. Kreis-Gericht Cilli als Berufungsgericht hat heute unter dem Vorsitze des k. k. Hofrathes Heinricher im Beisein des k. k. O. R. Pejarič, k. k. O. R. Jordan, k. k. O. S. A. Toplat und des Rechtspraktikanten Pianaig über die Berufung des L. Kordeš, wieder das Urtheil des k. k. Bezirksgerichtes Cilli vom 23. Jänner 1884.

3. 101 womit L. Kordeš, verantwortlicher Redacteur der periodischen Druckschrift „Slov. Gosp.“ in Marburg der Uebertretung des § 496 begangen dadurch, daß er in der Nummer 1. des XVIII. Jahrganges vom 3. Jänner 1884 der unter seiner verantwortl. Redaction in Marburg erscheinenden periodischen Druckschrift „Slov. Gosp.“ resp. in der in diesen Nummer abgedruckten Correspondenz in Iz št. Vida niže Ptinja nachstehende Sätze als in Slovenskem svetu je že znano, da imamo pri nas tudi nemškutarje. Prvi je „Francel Schosteritsch...“ Poprej so se bahali, smodke kadili, sedaj pa „tehtajo“ sicer jih še nemškutar Kolene za dolžni venec toži, — zur Drucklegung und so zur weiteren Verbreitung gebracht, somit den Hr. Schosteritsch u. Hof. Kolenc von mehreren Seiten mit Schimpfworten belegte, — schuldig erkannt u. gem. § 496 Abs. 1 St. G. u. § 261 St. G. zu einer Geldstrafe von 15 fl. zu Gunsten des Armenfondes der Stadt Marburg event. 3 Tage Arrest u. gem. § 389 St. P. D. zum Erlasse der Kosten des Strafverfahrens u. Vollzuges verurtheilt wurde, während gleichzeitig gem. § 39 P. Ges. dem L. Kordeš aufgetragen wird auf der ersten Seite der ersten nach Rechtskraft dieses Urtheiles erscheinenden Nummer des „Slov. Gosp.“ das vorstehende Erkenntnis auf seine Kosten zu veröffentlichen.

Nach der in Folge Verfügung vom 22. Februar 1884 3. 2671 in Anwesenheit des Dr. Glantschnigg als ausgewählter Vertreter der Privat-Ankläger des Verteidigers Dr. Servec als ausgewiesener Verteidiger des Angeklagten des Privatbetheiligten des Vertreters desselben am 27. März 1884 vorgenommenen Hauptverhandlung auf des von Dr. Glantschnigg als Vertreter des Privatkläger gestellten Antrages auf Zurückweisung der Berufung und Befähigung des erstgerichtlichen Urtheiles.

In Recht erkannt:

Es werde die vom Angeklagten L. Kordeš gegen das obenwähnte Urtheil wegen des Ausspruches über die Schuld und die Strafe ergriffene Berufung als ungegründet zurückgewiesen, das erstgerichtliche Urtheil vollinhaltlich bestätigt und der Berufungswerber gem. § 390 St. P. D. in die Tragung der Kosten des Appellverfahrens verurteilt; ebenso wurde die von L. Kordeš gegen dieses Urtheil wegen vorliegender Nichtigkeitsgründe im Sinne des § 281 P. g. lit. a. beziehungsweise § 10 St. P. D. ergriffene Berufung als ungegründet zurückgewiesen und das erstgerichtliche Urtheil im Punkte des diesfälligen Schuldspruches bestätigt.

Cilli am 27. März 1884.

Der Vorsitzende, der k. k. Hofrath: Heinricher m. p.

Celjski kmetijski prijatelji.

V št. Jur ob južni železnici prisopihalo je blizu 200 celjskih rogoviležev z žandarji in „poksarji“. Vodi jih župan Nekerman sam, podvodje so znani „4 celjski dohtarji“. Tukaj razsajajo in ponujajo šulverein prav nesramno, da je Slovincem preveč. Čeravno so pa Slovenci bili, katerih je celjska svojat prišla dražit, ni bil nobeden iz meje nje ugrabljen, ampak samo kmetijski ljudje, to pa na zahtevanje celjskih rogoviležev. Vklenjene je potem celjska druhal psobala, suvala, „s pokserji“ po glavi tolkla. In ko jih v mesto pripeljajo, je vse po konci ter grozno in grdo v nje in sploh Slovence bruha iz sebe in spremlja z nepopisljivim zaničevanjem od kolodvora do ječe. Takšni so razupiti celjski kmetijski prijatelji.

Vrli naši državni poslanci so radi tega 21. t. m. sledečo interpelacijo v državnem zboru stavili:

V 18. dan t. m. imela je biti ustanovitev krajne skupine nemškega „Schulvereina“ v trgu Šent Jurij, pri Celji na doljemem Štajerskem. Ta shod se ni naznanil niti županu v Šent Juriji, niti političnemu oblastvu, ter ni bilo nobenega vladnega zastopnika prisotnega.

Ob določeni uri sešlo se je kakih 30 do 40 kmetov iz okolice v dotičnej krčmi, a z juž. železnice s posebnim vlakom dospelo je okoli 100 osov iz Celja z županom Celjskim na čelu. Ko je v otvorilnem govoru izrekla se beseda „Schulverein“, izjavili so kmetje, da o „Schulvereinu“ ničesar vedeti nečejo, ker je vse prebivalstvo slovensko in ker „Schulverein“ le razpor seje. Nekateri Celjski gostje začeli so zabavljati na sicer ne prisotnega župana Šent Jurškega: zakaj da ne skrbi za policijski red, na kar so kmetje, dasi so bili vsled zabavljanja na njih občje priljubljenega župana, ki že 20 let posluje, zelo razkačeni, odgovarjali jedino le s klici: „Mi smo Slovenci! Mi nečemo Schulvereina! Odidite, od koder ste prišli!“ ne da bi bili učinili kak izgred.

Kar nastopi c. kr. žandarmerija, pomnožena z žandarji iz Celja, z nasajenimi bajoneti in že na potu do zborišča aretirali so žandarji vsacega kmeta in kmeškega fanta, na katerega je kak Celjski gost pokazal. Potem so in sicer na povelje Celjskega župana nadaljevali aretiranje v gostilni, akoravno k temu ni bilo niti najmanjšega povoda. (Čujte! na desnici.) Nekega kmeta, ki o vsem shodu ničesar znal ni in je le slučajno mej tem prizorom stopil v krčmo, prijeli so takoj pri ustupu. (Čujte! na desnici). Na poti iz gostilne v žandarmsko kasarno topli so Celjani, ne da bi bili žandarji kaj branili, z boksarji ugrabljeni kmete, katere so potem odpeljali v Celje v preiskovalni zapor.

Uvažuje, da po nemškem „Schulvereinu“ v Šent Jurij sklicani shod ni bil prijavljen županu, kot krajnemu policijskemu oblastvu in da tudi nobenega vladnega komisarja pri tem shodu bilo ni — uvažuje dalje, da so se na zaukaz Celjskega župana — ki v občini Šent Jurij nima nobene uradne oblasti — aretirali kmetje, ki neso zakrivili niti najmanjšega motenja javnega miru in reda, in se je tako c. kr. žandarmerija zlorabila in bi se bili s tem utegnili pouzročiti jednaki žalostni dogodki, kakor lansko leto v Brežiškem okraju, dovoljujejo si podpisani naslednje vprašanje na gori imenovana gospoda c. kr. ministra: I. Je-li visokej ces. kr. vladi znano, da ima nemški „Schulverein“ shode brez navzočnosti političnega oblastva? in II. Kaj misli Nj. uzvišenost gospod deželnoobrambeni minister ukreniti, da c. kr. žandarmerija ne bode zvrševala tako nepostavnih aretiranj, ki neso opravičena niti z ozirom na javni mir in red, niti po morda dogodivših se izgrelih.

Dr. Vošnjak, Božidar Raič,
baron Goedel.

Gospodarske stvari.

Kaj je to „posojilnica“.

II. Ne da bi denarja primanjkovalo, saj se vidi kako so ž njim prenapolnene hranilnice, ampak ljudem primanjkuje zaupanja do posojilnic. Denarja bi bilo dosti za potrebe naših posojilnic, pa rajši ulagajo in dajo celo odlični narodnjaki svoj denar hranilnicam, kakor pa posojilnicam, dasiravno izgubijo izdatne svote na obrestih (hranilnice dajejo navadno 4°/_o, v Trstu celo 3°/_o, posojilnice pa 5°/_o). Kaj more biti temu uzrok? Gotovo jedino le to, da ljudstvo še nema potrebnega zaupanja do posojilnic. — Če sliši „posojilnica“, mu vedno pride na misel jednako se glaseča beseda nesrečne banke „Slovenija“; če pa še to ni dosti, storijo drugo sovražniki naših posojilnic, sploh sovražniki slovenskemu narodnemu razvitku na ta način,

da iz gole zlobe lažejo, da je Slovenija in posojilnica jedno in isto.

Tu je treba kaj storiti, tu je treba složnosti in združene moči. Tu je treba delati ne le samo v besedi, ampak tudi v dejanjih. (Tukaj mislim na nekatera narodna upraviteljstva, ki imajo svoj denar naložen v hranilnicah, [celo v inozemskih gotovo dobrih listinah] in na nekatero omikane odlične narodnjake.)

Če omikani nemajo zaupanja, kako se more to od prostaka zahtevati? Omikanemu je možno se poučiti o stanju varnosti hranilnih ulog v posojilnicah, zakaj pa tega ne storé? P'o mojem mnenju je to vsakega pravega domoljuba sveta dolžnost, da zamore služiti narodu in svojej domovini, ne le samo v besedi, ampak tudi v dejanjih, in če je to geslo brez vsakega koristnega pomena.

Vsakdo se zamore pri tej ali oni posojilnici osobno poučiti o stanju, o društvenih, o rezervnem fondu in premoženju, sploh o vsem, kar se tika varnosti hranilnih ulog; tudi se o tem zamore osvedočiti iz letnega poročila (računa). Vse to se lahko tudi poizve od načelstva zveze slovenskih posojilnic v Celji in sicer o vseh slovenskih posojilnicah, izve se tudi, katerim posojilnicam primanjkuje denarja.

Kar se tiče varnosti hranilnih ulog pri posojilnicah je potrebno razločevati jedino le dve vrsti:

1. Posojilnica, ki ima omejeno poroštvo ali zavezo udov in

2. Posojilnica, ki ima neomejeno zavezo udov ali društvenikov.

1. način: pri tem je za varnost hranilnih merodajna visokost deležev (delnice). Večji ko so deleži, večji je kredit takih posojilnic, ker so po postavi društveniki porok za vse zaveznanosti posojilnice s svojimi deleži in najmanj še z jedenkrat tolikim zneskom, če društvena pravila (pogodba ne določujejo večje zaveznanosti) v tri ali večkratnem znesku deležev. V zadnjem slučaju je tudi merodajen značaj in premoženje društvenikov. Razen te zaslobove je pa tudi merodajna visokost rezervnih fondov in društveno premoženje, ker v prvi vrsti se izgube iz tega poravnajo. Kake so pa zaveznanosti posojilnice? Hranilne uloge, in če teh ni dosti, iz posojila. To pa kar posojilnica dobi na hranilnih ulogah in kar si izposodi od drugih zavodov, to zopet izposodi, zraven tega se ve da tudi društvene deleže, tako da ima zmirom več izposojenega ali terjatev, kakor pa zaveznanosti. Le na ta način bi se porabljevalo društveno premoženje in deleži in naposled daljša zaveznanost udov, če bi se od danih posojil kaj izgubilo (merodajno je tukaj tudi, kdo je v načelstvu, ki posojila dovoljuje, da varno postopa) in tudi v nemožnem primerljeji, da bi se izgubila vsa dana posojila ali terjatve, se